

תוכן

4.....	תקציר
4.....	סקירה ספרותית
14.....	שיטת מחקר
14.....	ממצאים
15.....	הישרדות המתאימים
16.....	אבודים בחלל הפנימי
18.....	תפנית בעלילה
21.....	כאביי גדילה
22.....	דיון

תקציר

מטרת סמינריון זה לבחון מקרוב את ההשלכות של פוסט-טראומה בהקשר של אבל, מתוך הפריזמה הייחודית של קשר בין אחים. לשם כך בוצע ראיון עומק עם נ' שעלתה לפני כ-17 שנה מרוסיה, מלווה בהוריה ובשתי אחיותיה. לפני כ-8 שנים אבדה את אחותה הבכורה, אשר נפטרה ממנת יתר. נ' הואילה לענות על מספר שאלות עם אופי אינטימי למדי ובכך ספקה למחקר חומר לביסוס השאלה המחקרית והטענות. כלי המחקר הוא כאמור שאלון עומק חצי מובנה, אשר עבר אדפטציה בהתאם לרוח השיחה עם המרואיינת. הנתונים עובדו בשיטה איכותנית לכדי סינתזה בעלת משמעות פרשנית בין החוויה האישית העולה מתוך דבריה של נ', לבין הדיון האקדמי סביב ההתארגנות המחודשת של החיים בעקבות מאורע דרמטי כמו אובדן אחות בוגרת. אחת המסקנות המפתיעות היא, שלצד התסמונת הפוסט-טראומתית קצרת התווך וארוכת התווך שחווים אחים שכולים, עשוי להיות גם רווח בעל ערך רב מחוויות חיים אינטנסיביות כגון אובדן בן משפחה מדרגה ראשונה – לא כל שכן, אם תדענה הנפשות הפועלות לגייס משאבים ולהפיק מסקנות פרודוקטיביות מן ההתנסות, קשה ככל שתהא. הפתעה מעודדת נוספת היא, שכאשר עיבוד המשבר נעשה בצורה חיובית מספיק, אנשים שהתנסו במהמורות גדולות בחייהם העריכו את עצם היותם חיים הרבה יותר, ובעקבות זאת גם זכו לחוות מקיומם על פני האדמה סיפוק רב בהרבה מן הממוצע.

סקירה ספרותית

בהקדמה לספרם, רובין ועמיתיו (2016) מעניקים לקוראים רביזיה מקיפה ומפורטת של האספקטים השונים של השכול והאובדן כתופעה אנושית העומדת בבסיס הקיום, כמו גם שהם מספקים מבט פנורמי ומייצג לכלל העמדות האישיות-חברתיות-מחקריות שגובשו ביחס לנושא במהלך השנים. להלן סיכום דבריהם, בטרם הצלילה המבוקרת שהם צוללים אל נבכי הספקטרום האדיר של פרקטיקות התמודדות עם המוות:

הציר המרכזי של החיבור הרגשי בין בני אדם, קשור לבלי היתר באובדן שבצד הכרוניקה של המוות-הידוע-מראש לכולנו. הנסיבות ומשמעויותיהן אמנם שונות, אבל כולנו נחוה אבל. כמיהה עזה, חוסר נוחות, אשמה ו'אובדן שפיות' – הם רק טעימה מקשת הרגשות העלולים להציף בני משפחה בתגובה למותו של אדם אהוב. במהלך הזמן, רובנו נמשיך לחיות חיים מלאים ויצרניים מתוך כניעה למציאות הקיימת, והאובדן יהפוך לחלק אינהרנטי מאתנו. השאלה הבסיסית ביותר שראוי להציג באשר לאבל היא אולי: אילו תגובות מתאימות לרפרטואר ההתערבות והטיפול בו, ואילו לא? תשובות לשאלות מסוג זה הן חלק בלתי נפרד ממערך שלם של הנחות יסוד ודרכי חשיבה אפיסטמולוגיות על ההתנהגות האנושית. בסופו של דבר, גישותיהם של המטפלים עצמם לאובדן, מהוות מסגרת מארגנת של האופן בו הם ניגשים לאבלו של האחר.

בשל האימה והכאב שמטילים על היחיד מצביי פרידה, אובדן ומוות, המפגש אתם התקיים מאז ומתמיד בתוך מסגרת ומבני משמעות, אשר מטרתם לתמוך במי שחווים את מותם של אחרים. כמו כן, חוויית האובדן הפסיכולוגית של היחיד מושפעת ומתווכת על ידי מסגרת המשמעות של